

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра педагогіки і психології початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**«Академічна доброчесність та етика академічних
взаємовідносин»**

Код дисципліни	ВК
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Варіативна
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-наукова програма	«Початкова освіта» ID в ЄДБО: 38645
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS (150 академічних годин)
Види аудиторних занять	Лекції/Практичні заняття
Форми контролю	Залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Плугіна Альона Петрівна, доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки і психології початкової освіти
Контактний телефон	0992178358
E-mail:	alenaplugina@gmail.com
Профіль викладача	https://nni-pp.gnpu.edu.ua/about/departments/kpppo/pluhina-alona
Консультації	Щосереди з 15.00 до 17.00 ауд. № 4, 1 корпус; за умови дистанційного навчання в цей же час на платформі Zoom, Google Meet

м. Глухів, 2022-2023 навчальний рік

Анотація курсу. «Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин» є фундаментом сталого розвитку університетської освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Вона є дисципліною, що сприяє підготовці фахівців. Студенти отримують теоретичні знання і практичні навички принципів та правил дотримання політики академічної доброчесності на прикладі вітчизняного й міжнародного досвіду. Фахівці володіють знаннями застосування нормативно-правової бази з дотримання академічної доброчесності у навчальній та професійній діяльності.

Курс покликаний дати можливість здобувачам вищої освіти рівня доктора філософії ознайомитися з основними проблемами, пов'язаними з академічною доброчесністю, з якими стикаються учасники освітньо-наукового процесу; визначити роль наукової етики в розвитку професійної кар'єри науковця. Наводяться основні принципи академічної доброчесності, якими мають керуватися вчені; розглядаються національні та міжнародні нормативно-правові засади для утвердження академічної доброчесності в науковому середовищі. Звертається увага на ознаки порушення принципів академічної доброчесності та особливості академічної відповідальності, основні різновиди академічного плагіату та шляхи запобігання науковому плагіату. Знання, які аспіранти отримують у результаті засвоєння вказаної навчальної дисципліни, є обов'язковою основою для професійної діяльності аспірантів тепер та у майбутньому.

Предмет дисципліни: системно організований освітній процес підготовки кадрів фахової передвищої та вищої педагогічної освіти за сучасними підходами та дидактичними принципами.

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними принципами академічної доброчесності в закладах вищої освіти та наукових установах; формування у них засад академічної культури й етики; забезпечення їх необхідними знаннями та інструментами, володіння якими є необхідним для дотримання вимог доброчесності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- формування уявлення про роль і місце академічної доброчесності у науковій й освітній діяльності;
- ознайомлення аспірантів із національною та міжнародною нормативною базою, що описує систему академічної доброчесності у закладах освіти та науки;
- формування навичок коректної роботи з джерелами інформації та адекватного покликання на них у процесі наукового дослідження;
- засвоєння інформації про механізми контролю за дотриманням принципів та правил академічної культури й чесності;
- формування навичок ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації.

Навчальну дисципліну «*Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин*» включено до циклу освітніх компонентів професійної і практичної підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії».

Міжпредметні зв'язки: «Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин» є освітнім компонентом варіативного складника професійно-практичної підготовки здобувачів освіти. Дисципліни, на вивчення яких безпосередньо спирається пропонований курс: «Філософія науки», «Наукова комунікація українською мовою».

У результаті вивчення пропонованого освітнього компонента здобувач повинен набути поданих нижче **компетентностей та програмних результатів навчання**.

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері початкової освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також

проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне й практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК 3.	Здатність спілкуватися українською мовою як державною усно й письмово; конструктивно й неупереджено аналізувати філологічні проблеми на засадах академічної доброчесності та етики наукової співпраці, демонструвати культуру наукового мовлення під час проведення, презентації та обговорення результатів наукового дослідження.
ЗК 6.	Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками наукового дискурсу, до вільного обговорення професійних, комунікативних проблем в усному та писемному форматах наукового мовлення, на високому рівні презентувати дослідницьку роботу науковій спільноті.
ЗК 8.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу (лідерство) та підприємливість, ефективно діяти в команді.

Спеціальні компетентності

СК 5.	Здатність до навчання впродовж життя, безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
СК 7.	Здатність поціновувати й пропагувати високу культуру професійної комунікації, вільно послуговуватися нормами наукового мовлення, розвивати й удосконалювати чуття мови в собі та інших учасників наукового, освітнього дискурсів, усвідомлювати їх цінність, ефективність і важливість, стежити за новітніми публікаціями та нормативними виданнями в початковій і вищій освіті.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 11.	Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами усно й письмово, продукувати наукові тексти різних жанрів, вільно взаємодіяти в науковому і професійному середовищах, науково комунікувати з фахової тематики з фахівцями різних сфер професійної діяльності.
ПРН 12.	Організовувати теоретичне та експериментальне дослідження в галузі вищої та початкової освіти, визначати завдання дослідницького пошуку та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів; проєктувати, конструювати, організовувати й аналізувати власну дослідницько-пошукову діяльність і формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.
ПРН 16.	Здійснювати пошук і впроваджувати прогресивні ідеї, практики в професійній і науковій діяльності; дотримуватися принципів академічної доброчесності; проявляти авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.
ПРН 17.	Дбати про власну комунікативну культуру, усвідомлювати необхідність її збагачення та постійного вдосконалення, прагнути до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, побудови кар'єри, командної взаємодії.

Результати навчання визначаються за рівнями сформованості дидактико-методичної компетентності здобувача освіти (творчий, високий, достатній, низький), що

формується на основі мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісно-операційного, рефлексивно-результативного її складників за критеріями та показниками до них.

Здобуті знання й уміння допоможуть майбутнім фахівцям вищих освітніх установ забезпечити повноцінне виконання стратегічних завдань з підготовки національної еліти педагогічних закладів, що забезпечать подальший розвиток вітчизняної освіти, адаптацію її до умов соціально-орієнтовної економіки, трансформацію та інтеграцію у європейське світове співтовариство.

2. Організація навчання.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин»

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин					Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Залік	Екзамен
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття			
Денна/електронне навчання	I	II	5	150	24	12	-	12	126	+	-
Заочна/дистанційна/електронне навчання	I	II	5	150	14	8	-	6	136	2	-

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин»

№	Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
		Лекції	Практ. заняття	Самост. робота
Змістовий модуль I				
1.	Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності			13/15
2.	Плагіат у науці, його прояви та небезпеки	2		13/15
3.	Академічна культура й етика у вищій освіті	2/2	2/2	13/15
4.	Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників освітньо-наукового процесу.			13/15
Змістовий модуль II				
5.	Джерела освітньої та наукової інформації й інформаційний пошук	2/2	2	13/16

6	Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах		2/2	13/16
7	Інтелектуальна свобода. Етичний кодекс ученого України	2/2		12/16
8.	Джерела освітньої та наукової інформації й інформаційний пошук			12/16
Змістовий модуль III				
9.	Кодекс честі як інструмент дотримання академічної чесності науковця і освітянина	2		12/16
10	Академічне шахрайство		2	12/14
11	Фабрикація та фальсифікація у наукових роботах. Академічний саботаж		2/2	12/10
12	Механізми встановлення факту плагіату в навчально-методичній діяльності аспіранта.	2/2	2	12/16
	Форма підсумкового контролю	12/8	12/6	126/136 Залік

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

комп'ютерний клас;
 ОС Microsoft Windows;
 пакет Microsoft Office;
 Web браузер; доступ до мережі Інтернет.

Політика курсу:

Академічна доброчесність. Представлені результати освітньо-наукової діяльності мають бути результатом власних творчих пошуків, отриманих у ході навчальної та науково-дослідної роботи.

Відвідання занять. Відвідування лекційних занять є добровільним вибором здобувача. Результати виконання практичних занять мають бути представлені викладачу на перевірку відповідно до розкладу занять особисто під час занять, або в режимі on-line, але не пізніше, ніж до наступного практичного заняття.

Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий.

Форми контролю освітньої складової: усне опитування, тестування, захист проєктів, залік; апробація результатів досліджень на наукових конференціях та семінарах; публікація результатів досліджень у наукових виданнях; презентація результатів дослідження на щорічній звітній конференції здобувачів освіти;

Система оцінювання ґрунтується на принципах академічної доброчесності та прозорості.

Методи навчання (МН): *словесні методи* (розповідь, бесіда, дискусія, пояснення, диспут, інструктаж, генератор думок, есе, дослідницький діалог, модерування, наукова полеміка, науковий огляд); *наочні методи* (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження); *практичні методи* (вправа, робота з інформаційними джерелами, практичні, лабораторні, дослідні роботи, тренінг); *методи інноваційних технологій* (методи проєктної діяльності, методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання).

Форми оцінювання (ФО): *усна* (бесіда, захист рефератів, захист проєктів, доповідь, виступ, повідомлення, коментар опорного конспекту); *письмова* (самостійна

робота за варіантами, виконання різнорівневих завдань, термінологічний диктант, заповнення таблиць, складання схем, розв'язання задач, виконання вправ, написання тез, написання статей, написання есе); *тестова* (за закритими тестами; відкритими тестами); *програмована* (тестування); *самоконтроль та взаємоконтроль* (рецензування відповіді, самооцінювання письмової роботи).

Розподіл балів за видами навчальної діяльності.

№з/п	Види навчальної діяльності, кількість тем	Максимальна кількість балів за одну тему	Загальна кількість балів	Форма підсумкового контролю
1.	Практичні заняття (18)	3	54	
2.	Самостійна робота (10)	1,8	18	
3.	Індивідуальна робота (4)	4	16	
4.	Модульні завдання (3)	4	12	
5.			100	Залік

Шкала оцінювання знань.

Таблиця 2

За школою ECTS	За 100 бальною шкалою ECTS	Значення оцінки за рівнями сформованості ЗК, ФК, ПРН
A	90-100	Високий рівень володіння сформованими компетентностями, ПРН
B	82-89	Достатній рівень володіння ЗК, СК, ПРН
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння ЗК, СК, ПРН
D	64-73	Середній рівень володіння ЗК, СК, ПРН
E	60-63	Рівень оволодіння ЗК, СК, ПРН нижче середнього
FX	35-59	Низький рівень сформованості ЗК, СК, ПРН
F	1-34	Дуже низький рівень сформованості ЗК, СК, ПРН

Інформаційне забезпечення:

Основна література

1. Бралатан В. П., Гуцаленко Л.В., Здирко Н.Г. Професійна етика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
2. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
3. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії. Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». К., 2008. № 19. С. 93–102.
4. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2007. С. 140–142, 148–159.
5. Євсєєва Г.П., Савицький М.В. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Дніпропетровськ, 2014. № 8. С. 54–62.
6. Женченко М.І. Оформлення публікацій у наукових журналах і збірниках: вимоги стандартів та видавничі реалії (на прикладі наукових видань НАН України). Наука України у світовому інформаційному просторі. К.: Академперіодика, 2011. Вип. 5. С. 125–136.

7. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / автори-укладачі : Л.В. Савенкова, С.О. Чуканова ; редколегія: В.С. Пашкова, О.В. Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є. Сошинська ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016.

8. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2009. 392 с.

9. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. К.: НАДУ, 2012. 48 с.

10. Основи формування культури академічної доброчесності в бібліотеці : інформаційний огляд / автори-укладачі : Якуніна Н.В., Чинюк А.А., Руденко Я.В. ; редколегія: В.С. Пашкова, О.В. Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є. Сошинська, О.О. Сербін ; Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016.

11. Петренко І. І. Питання виявлення плагиату літературного твору в умовах розвитку. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, м. Київ. 2009. С. 57-60.

12. Плагиат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олесья Гончара, 2013. 44 с.

13. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сівєрський та ін.; за ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

14. Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». Миколаїв, 2006. Вип. 33. Т.46. С. 174–179.

15. Семенов О.М., Фаст О.Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 220 с.

16. Стукало Н. В., Притикіна О. Л. Методичні вказівки для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт (проектів) (для студентів напряму «Міжнародна економіка»): Дніпропетровськ: вид-во «Свідлер А. Л.», 2012. 56 с.

17. Суховірський О. Використання засобів мережі інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки. Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. Умань, 2011. № 3. С. 131–135.

18. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.

Додаткова література

1. Про вищу освіту : Закон України № 1556-18 ; редакція від 28.09.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (Дата звернення 08.02.2020).

2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017. №38-39. 380 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Дата звернення 09.02.2020).

3. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. URL : <http://www.saiup.org.ua>

4. Нова Конституція України. Огляд, коментарі і текст основного Закону / автор огляду та коментарів доктор юрид. наук, проф. В.Ф. Погорілко. 3-тє вид. К. : Наукова думка, 1998. 160 с.

5. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

6. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / У. Еко; пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Anti-Plagiarism. URL: http://ikc2.tup.km.ua/index_ua.shtml.

2. Плагіат і авторське право в історії. URL: <http://kasner.kiev.ua/plagiat-i-avtorske-pravo-v-istorii/>.
3. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН від 24.10.2017. URL : <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2017-10-26/8150/565.pdf>. (Дата звернення 09.02.2020).
4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики” ; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. К. : Таксон, 2016. С. 14-15. URL : https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf. (Дата звернення 09.02.2020).
5. Академічне письмо та бібліографія. Головна. URL: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.
6. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України. URL: mon.gov.ua/content/Новини/.../academichna-dobrochesnist.pdf.
7. Етичний кодекс викладача та студента. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. URL: http://nung.edu.ua/files/attachment_news/etic_codex.pdf.
8. Кодекс честі викладача державного вищого навчального закладу. Криворізький національний університет. URL: ktu.edu.ua/uploads/files/.../kodex_vykladacha.doc.
9. Кодекс честі Національного технічного університету України - КПІ. URL: <http://kpi.ua/code>.
10. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. URL: www.бібліотекар.укр/.
11. Про Етичний кодекс ученого України. URL: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.
12. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. URL: <http://www.saiup.org.ua/>.
13. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.
14. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. URL: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.
15. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. URL: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.
16. Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. URL: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliografichnykh.
17. Українські наукові журнали: Головна. URL: usj.org.ua/.
18. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.